

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce: bakalářská

Posudek: oponenta

Práci hodnotil: doc. PhDr. Radim Kočandrlle, Ph.D.

Práci předložila: Jana Švadlenková

Název práce: Smysly a poznání v myšlení Hérakleita z Efesu

1. CÍL PRÁCE (uved'te, do jaké míry byl naplněn):

Cílem práce je ukázat, jakým způsobem spolu souvisí smysly a poznání u Hérakleita z Efesu. Autorka výslovně tvrdí, že jejím záměrem je zodpovědět otázku „proč tematika smyslů zaujímá v Hérakleitově myšlení významné místo“ (str. 6). Zároveň již dopředu dodává, že vychází z předpokladu důležité role smyslů v přístupu k samotnému *logu*. Nejprve se přitom obecně zastavuje u charakteristiky Hérakleitova díla. Následně věnuje poměrně velkou pozornost problematice *logu* a jeho různým aspektům (např. „objektivní“ – „subjektivní“ *logos*, protiklady atp.). Další kapitolu zaměřuje na téma duše a rozdílům mezi jejím suchým (Hérakleitěm výslovně preferovaným) a vlhkým stavem. V následující kapitole se již zabývá samotnými smysly a jejich rolí. Upozorňuje přitom na typický motiv rozdílu mezi probuzeným a spícím, který u Hérakleita hraje velkou úlohu. Následně se zaměřuje na vybrané zlomky a jejich vztah k popisu lidské zkušenosti, přičemž konkrétně akcentuje několik rovin: cestu, moře, řeku a svět, jehož skrytý řád je možné podle Efesana odhalit. Takto zvoleným postupem se autorce daří cíl práce v zásadě naplnit, ačkoli je k tomu možné formulovat i výhrady (viz dále).

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Autorka zvolila téma, které klade nároky především na práci s primárními prameny. Lze soudit, že se daného úkolu zhostila v rámci své práce v zásadě adekvátně. Místy navíc vhodně ukazuje různá úskalí překladů – např. u zlomku B 124 (s. 30). V práci tak nejen uvádí Hérakleitovy zlomky (v překladech), ale zároveň přihlíží k současným badatelům, přičemž zastává i vlastní stanoviska. Přesto lze vznést ohledně obsahového zpracování několik významných připomínek. V prvé řadě je třeba kriticky hodnotit spíše nedostatečně zaměřený cíl práce, kterým má být akcent na významnou roli smyslů v Hérakleitově myšlení. Práce se totiž smysly jako takových v podstatě příliš nedotýká. Role smyslů je brána spíše mimochodem. I uváděné motivy cesty, moře, řeky a světa roli smyslů ne zcela demonstrují. K tématu smyslů jako takových práce dojde vlastně až na s. 20 – a zároveň mimořádně stručně. Autorka uvede jen zlomek DK 22 B 101a. Následně text navíc přejde k podkapitole „Vztahy uvnitř zlomků“, která do daného kontextu nezapadá. Spolu s kapitolou „Vztahy mezi zlomky“ by ji čtenář očekával spíše v úvodu, kde se autorka podobnými tématy zabývala. Pokud autorka v závěru přímo říká, že klade „důraz na smysly samotné“ (s. 33), lze konstatovat, že tomu tak není. Ku prospěchu věci není ani to, pokud autorka v úvodu tvrdí, že odhlédne od referátů (A) o Hérakleitově myšlení. Ty by totiž mohly být naopak tématu nápomocny, viz např. DK 22 A 16. Je rovněž překvapivé, že v práci není vůbec uveden zlomek DK 22 B 107, který by mohl prezentovanou argumentaci podpořit. Podobně nejsou uvedeny například zlomky DK 22 B 26 nebo DK 22 B 46. Obecně lze konstatovat, že vzhledem k tématu práce by čtenář spíše očekával nejprve rozbor smyslů a jejich role pro vznik poznání, podobně jako v referátu DK 22 A 15.

Práce rovněž není systematická. Například kapitola pojednávající o Hérakleitově odkazu spíše jen vybírá různá témata, zatímco některá tradiční, která by se sem i více hodila (např. Hérakleitova údajná „temnost“,

jakkoli se k ní autorka dostává dále) jsou ponechána stranou (navíc věnuje celý odstavec redundantnímu popisu sekundárního zdroje). Práce také poměrně nesrozumitelně přechází mezi různými tématy. Například není na první pohled jasné, proč po stručném představení a výkladu termínu *logos* autorka náhle přechází k chiasmům (s. 11) atp. Spíše by zde čtenář očekával citaci, v níž se daný termín objevuje, se kterou by se dále pracovalo (k tomu autorka nicméně přistoupí dále v kapitole 2.2). Rozlišení *logu* na „objektivní“ a „subjektivní“ by zase bylo dobré doložit na konkrétním textu a nikoli jen interpretací sekundárního autora.

Z textu také není jasné, proč se náhle objeví např. téma Hérakleitovy kritiky lidí (s. 14; jakkoli jde o souvislost se „subjektivním“ *logem*, který by měl být hlavním tématem, ale pozornost je spíše věnována oné kritice). Hérakleitovu kritiku přebírání poznatků od autorit by zase určitě bylo dobré spíše ilustrovat na zlomku DK 22 B 101. Podobně není jasné, proč autorka dále přechází k problematice protikladů. Čtenáři, který není s Hérakleitem již obeznámen, tak nemůže být vždy zřejmé, jak spolu souvisí témata, které autorka postupně probírá. Čtenář si navíc může klást například otázky, co u Hérakleita znamená „světová duše“ (s. 18) nebo proč si Hérakleitos „velmi cení ohně“? (s. 18). V závěru autorka zase význam termínu *logos* dále znejasní zmíněním Robisonovy interpretace, přičemž není zcela jasné, jak daný termín sama chápe (s. 16).

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Jazykový projev lze hodnotit jako dobrý. Určitě lze prohlásit, že si autorka dobře osvojila práci s literaturou. Citované zlomky by však bylo lepší psát v uvozovkách nebo je vždy v textu samostatně odsadit. Podobně lze doporučit slučování citací ze stejného zdroje – viz např. citace č. 80 a 81. Významy termínů se také zpravidla umísťují do uvozovek (např. „zvedat“, „počítat“, s. 11). Práce je jinak adekvátně členěna na jednotlivé kapitoly a podkapitoly. Zde lze ale zase doporučit umístit nové kapitoly buď na samostatný list, či podkapitoly alespoň oddělit mezerou.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Autorka si s nesnadným tématem dokázala v zásadě poradit a určitě k tématu přistoupila s vlastní intencí. Navíc lze ocenit její využívání zahraničních jazykových zdrojů. Přesto lze práci hodnotit jako ne zcela kompaktní, přičemž by ji bylo dobré více usouvztažnit. Text práce se často neodvíjí postupně po jednotlivých krocích, které by spolu jasně souvisely. Jak bylo uvedeno výše, zejména ale z práce není úplně jasná úloha smyslů, která je reflektována spíše mimovolně – přitom se jedná o cíl práce.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení „dobře“.

Datum: 20. 5. 2021

Podpis: